

**ΘΕΜΑ: ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΡΘΡΟΥ 15 ΤΟΥ Ν.
2328/1995**

1. Το άρθρο 15 του ν. 2328/1995 "Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 του ν. 2372/1996, επιβάλλει την ονομαστικοποίηση των μετοχών των Ελληνικών Ανωνύμων Εταιρειών που μετέχουν, είτε ατομικά είτε δια συστάσεως κοινοπραξίας, στις διαδικασίες ανάληψης έργων ή προμηθειών του Δημοσίου ή των Νομικών Προσώπων του ευρύτερου Δημόσιου τομέα, ύψους μεγαλύτερου του ενός δισεκατομμυρίου δραχμών. Το άρθρο αυτό εξειδικεύθηκε στη συνέχεια με το Π.Δ. 82/1996.

2. Ως δυσκολίες της επικείμενης εφαρμογής του προβάλλονται ιδίως:

- Η διάκριση μεταξύ ελληνικών και αλλοδαπών ανωνύμων εταιρειών που μετέχουν στις διαδικασίες ανάληψης έργων,

- Η εφαρμογή της ρύθμισης του άρθρου 15 αδιακρίτως για τις ελληνικές ανώνυμες εταιρείες των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο ΧΑΑ και για τις εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο,

- Η ολοσχερής απουσία διατάξεων που να ρυθμίζουν με σαφήνεια και πληρότητα τη διαδικασία της ονομαστικοποίησης (σε αντίθεση με την πρόσφατη φορολογική ονομαστικοποίηση του άρθρου 24 του ν. 2214/1994),

- Η επισφαλής ρύθμιση ζητημάτων εταιρικού δικαίου σχετικών με το μετοχικό δικαίωμα και την άσκησή του, όπως η κατάρτιση του μετοχολογίου και οι κυρώσεις που επιβάλλονται στους μετόχους οι οποίοι δεν προσκομίζουν τους τίτλους τους προς μετατροπή,

- Η απουσία συνολικής και λεπτομερούς ρύθμισης για τον καθορισμό της ημερομηνίας διαπραγμάτευσης των νέων εκ μετατροπής μετοχών στο χρηματιστήριο,

- Η μεταβολή της απώτατης ημερομηνίας ολοκλήρωσης της ονομαστικοποίησης των μετοχών από την 28η Μαΐου που προέβλεπε ο νόμος στην 2α Μαΐου 1996 που επιβάλλει ήδη το άρθρο 5 του Π.Δ. 82/1996.

3. Εξάλλου, σοβαρό θέμα προκύπτει για τις αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες που μετέχουν σε ελληνικές ανώνυμες εταιρείες ως προς την υπαγωγή τους στο κανονιστικό πεδίο του νόμου. Ως γνωστόν, το άρθρο 15 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2328/1995 ορίζει ότι μόνον οι ελληνικές ανώνυμες εταιρείες που μετέχουν σε διαδικασίες ανάληψης έργου του δημοσίου οφείλουν να έχουν υποχρεωτικά ονομαστικές μετοχές, προσθέτει δε στο εδ. β': "Εφόσον μέτοχος είναι άλλη ανώνυμη εταιρεία, και οι μετοχές αυτής της εταιρείας πρέπει να είναι ονομαστικές κ.ο.κ. μέχρι φυσικού προσώπου". Την διάταξη αυτή εξειδικεύει περαιτέρω η παρ. 3 του άρθρου 1 του Π.Δ. 82/1996.

4. Όσες από τις εν λόγω αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες δεν έχουν εμπροθέσμως παράσχει στην εταιρεία πλήρη στοιχεία για τον μέχρι φυσικού προσώπου προσδιορισμό των μετόχων τους κατά την ως άνω έννοια στερούνται των δικαιωμάτων παραστάσεως και ψήφου στη Γ.Σ. της εταιρείας καθώς και των κάθε είδους περιουσιακών δικαιωμάτων που απορρέουν από την μετοχική ιδιότητα (άρθρο 2. 2 Π.Δ. 82/1996). Από την υποχρέωση ονομαστικοποίησης των μετοχών τους εξαιρούνται μόνον (υπό τις προϋποθέσεις πάντως του εδ. δ' του άρθρου 15 του ν. 2328/1995) αφενός οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι ανώνυμες εταιρείες διατηρήσεως αμοιβαίων κεφαλαίων και αφετέρου οι ανώνυμες εταιρείες που εδρεύουν σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ, δηλ. οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (Ο. Σ Ε.Κ.Α.).

5. Με βάση τα προεκτεθέντα, το εδ. β' του άρθρου 15 του ν. 2328/1995 αλλά και οι αντίστοιχες διατάξεις του Π.Δ. αναφέρονται γενικά σε ανώνυμες εταιρείες - μετόχους ελληνικών εταιρειών που μετέχουν σε διαδικασίες ανάληψης έργων, χωρίς να προσδιορίζουν ρητά αν πρόκειται περί ελληνικών ή αλλοδαπών ανωνύμων εταιρειών. Κατά την ορθότερη άποψη, οι εν λόγω ρυθμίσεις αφορούν

και αλλοδαπές εταιρείες, διότι: α) το εδ. α' αφορά τις εταιρείες που μετέχουν στους επίμαχους διαγωνισμούς, ενώ το εδ. β' αναφέρεται μόνο σε όσες εταιρείες είναι μέτοχοι των πρώτων. Εάν επιθυμούσε ο νομοθέτης να εφαρμόσει το ίδιο περί ελληνικής "ιθαγένειας" κριτήριο σε δύο διαφορετικής κατηγορίας εταιρείες θα το είχε προβλέψει ρητά, β) αν επικρατούσε αυτή η ερμηνεία, είναι δυνατόν ο κύριος μέτοχος ελληνικής εταιρείας που πρέπει να ονομαστικοποιήσει τις μετοχές της να μεταβιβάσει τις μετοχές του σε αλλοδαπή ανώνυμη εταιρεία που ελέγχει ο ίδιος, ώστε να μην επιτυγχάνεται η επιζητούμενη διαφάνεια στις αναθέσεις δημοσίων έργων.

6. Είναι δεδομένο ότι ως προς το δίκαιο που διέπει τα νομικά πρόσωπα το ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο υιοθετεί το σύστημα του δικαίου της έδρας (άρθρο 10, Α.Κ.), το οποίο ρυθμίζει και όσα ζητήματα άπτονται των εσωτερικών σχέσεων του νομικού προσώπου, όπως λ.χ. τα του αριθμού και είδους των οργάνων του, τα δικαιώματα που πηγάζουν εκ των μετοχών και βέβαια τα του καθορισμού της κατηγορίας των μετοχών.

7. Το ελληνικό δίκαιο δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να εφαρμοσθεί σε αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες που διέπονται από το δίκαιο της έδρας τους και οι οποίες θα το επικαλούνται για να αγνοήσουν την ονομαστικοποίηση μέχρι φυσικού προσώπου, εκτός εάν θεωρηθεί ότι η διάταξη του άρθρου 15 του ν. 2328/1995 αποτελεί κανόνα αμέσου εφαρμογής (αναγκαστικού δικαίου) κατά το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, λύση που είναι πάντως αμφιλεγόμενη.

8. Οι κυρώσεις που προβλέπονται από το Π.Δ., σε περίπτωση μη ονομαστικοποίησης (στέρξη των δικαιωμάτων παράστασης και ψήφου στις Γ.Σ. καθώς και των περιουσιακών δικαιωμάτων που απορρέουν από την μετοχική ιδιότητα), είναι ασφαλώς αυστηρές. Εύλογα λοιπόν αναμένεται οι αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες να εκχωρήσουν σε τρίτους τις μετοχές τις οποίες διαθέτουν. Η άμεση αυτή προοπτική παρουσιάζει δύο βασικές παρενέργειες:

α. Οι ελληνικές επιχειρήσεις που εμπίπτουν στην επίμαχη διάταξη καθίστανται “αναξιόπιστες” απέναντι στις αλλοδαπές εταιρείες που συμμετέχουν στο μετοχικό τους κεφάλαιο και με τις οποίες διατηρούν συχνά στενές σχέσεις.

β. Στην υποχρέωση ονομαστικοποίησης μέχρι φυσικού προσώπου υπάγονται και οι αλλοδαποί (αλλά και οι ελληνικοί οι οποίοι έχουν μεν ονομαστικές εκ του νόμου μετοχές, πλην όμως όχι μέχρι φυσικού προσώπου) τραπεζικοί ή ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι οποίοι διαθέτουν στο χαρτοφυλάκιό τους μετοχές εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιρειών που εμπίπτουν στο άρθρο 15 παρ. 1 εδ. α΄ του ν. 2328/1995.

Αθήνα, 30 Απριλίου 1996